

از همتایانش از سلامت بیشتری برخوردار است و به نظر می‌رسد هزینه تأمین بدهی‌های این کشور قابل کنترل باشند.

عامل بسیار مهم در همه این موارد، تلاش و توانایی کشورها برای اصلاح خودشان است. در سراسر حوزه یورو، کشورها برای بازسازی ساختار اقتصاد و نظام مالی خود به اقدامات شگفت آوری روی آورده‌اند. یونان که انجام اصلاحات در آن غیرممکن به نظر می‌رسید، از ماه مه، میزان دستمزد و مزایا را در بخش

فولاد به دولت واگذار شدند. همچنین دولت تاکنون یک چهارم نظام بانکی را تحت کنترل خود گرفته است.

مقامات ونزوئلا این روزها آشکارا اذعان می‌کنند که هدفشان القای یک اقتصاد سوسیالیستی است. اما آنچه تناقض آمیز جلوه می‌کند آن است که با وجود این واگذاری‌ها، سهم دولت از محصول ناخالص داخلی همانند سال ۱۹۹۸ همچنان حدود ۳۰ درصد باقی مانده است. این امر تا حدودی به این دلیل می‌باشد که بخش خصوصی در طول سال‌های اوج قیمت نفت (۲۰۰۴ تا ۲۰۰۸) به سرعت توسعه یافته و تأثیر قابل توجهی بر سهم بخش دولتی گذاشته است. کاهش تولید شرکت‌های دولتی شده، نسبت به زمانی که در دست بخش خصوصی بوده‌اند، می‌تواند دلیل دیگر این موضوع باشد.

بخش اعظمی از صنایع غذایی این کشور، به منظور تضمین استقلال غذایی به دولت واگذار شده‌اند، اما برعکس، نتیجه این اقدام، افزایش شدید واردات بوده است. البته یک یا دو استثنا هم یافت می‌شوند. تولید یک کارخانه لبنیاتی طی دو سال ۵۰ درصد افزایش یافته و یا مشتریان شرکت مخابرات از زمان دولتی شدن ۶۵ درصد بیشتر شده‌اند. اما معمولاً زمانی که شرکت‌ها به دست دولت می‌افتند، تعداد کارمندانشان افزایش می‌یابد، بیشتر به یارانه‌های دولتی وابسته می‌شوند و در نهایت، با کاهش تولید مواجه می‌گردند.

دولتی سازی، صنعت ساخت و ساز را هم با آسیب شدیدی مواجه کرده است. سیمان و فولاد کمیاب شده‌اند. دلیل دیگری که برنامه‌های ساخت مسکن کند یا متوقف شده‌اند آن است که دولت، سازنده‌ها را از تطبیق قیمت‌ها با تورم - که اکنون به بیش از ۳۰ درصد رسیده - منع کرده است.

این داستان تقریباً در هر حوزه‌ای که دولت به سمت آن رفته تکرار شده است. دولتی کردن برق به کمبود این انرژی منجر شده، به طوری که اوایل امسال، سهمیه بندی و قطعی‌های مداوم و برنامه ریزی نشده در سراسر ونزوئلا مشکلاتی را برای مردم این کشور به وجود آورده‌اند. علاوه بر آن، صنعت نفت که بخش عمده آن پیش از این هم دولتی بود، با کاهش تولید نفت خام و محصولات پتروشیمی مواجه شده است.

نظرسنجی‌ها نشان می‌دهند که اکثر مردم ونزوئلا از این روند ناراضی‌اند و بیشتر، طرفدار مالکیت خصوصی هستند، اما هوگو چاوز چندان به این مسایل بها نمی‌دهد و درصدد سلب بیشتر مالکیت اراضی، بانک‌ها و صنایع اصلی از بخش خصوصی کشورش بر آمده است. کارشناسان معتقدند مردم ونزوئلا باید خود را برای کمبودهای بیشتر و رکود اقتصادی آماده کنند. ■

دولتی به شدت کاهش داده است. چند روز پس از این که دریافت کمک مالی ایرلند قطعی شد، نخست وزیر این کشور از طرح کاهش شدید هزینه‌های دولت (تا ۲۰ درصد) در طول چهار سال آینده خبر داد.

این اصلاحات سختگیرانه ممکن است در طول زمان بازارها را آرام کنند، اما این روزها منطقه یورو روزگار پرتشنگی را می‌گذرانند. تنها برخی از کارشناسان امیدوارند که چنین اصلاحاتی بقای منطقه یورو را تضمین کنند. ■

عقب‌گرد اقتصاد ونزوئلا

اقتصاد چاوزی!

کمبود و رکود اقتصادی را می‌توان مهمترین پیامدهای موج جدید دولتی سازی در ونزوئلا دانست.

سال ۱۹۹۹ که چاوز به ریاست جمهوری رسیده، تقریباً ۴۰۰ شرکت، دولتی شده‌اند که این اتفاق، بیشتر طی دو

با آن که حزب سوسیالیست هوگو چاوز در انتخابات پارلمانی ماه سپتامبر به پیروزی رسید، اما کسب تعداد قابل توجهی از کرسی‌ها توسط حزب مخالف، دولت این کشور را در مسیر اتخاذ تصمیمات جدیدی قرار داده است.

حذف انحصار، جلوگیری از نقض حقوق کارگران و قوانین زیست محیطی، مواردی هستند که اخیراً دولت ونزوئلا در توجیه حرکت‌های خود در راستای "دولتی سازی" اقتصاد این کشور مطرح کرده است. اما در واقع، هدف اصلی این اقدامات، ایستادگی در برابر بروز "الیگارش" (حکومت اقلیت بر اکثریت) در این کشور است. با اقدام دولت در روز ۲۵ اکتبر مبنی بر مصادره شرکت شیشه سازی اوزن-ایلی نوز (Owens-Illinois)، دوستمین واحد تجاری ونزوئلا در سال جاری دولتی شد.

چاوز در برنامه‌های تلویزیونی، این شرکت را به سوء استفاده از کارگران و آلوده سازی محیط زیست متهم کرده است. همچنین دولت تاکنون ۳ میلیون هکتار از اراضی کشاورزی را مصادره کرده و قصد دارد تا سال آینده ۴۵۰ هزار هکتار دیگر را تصرف کند. قانون اساسی سال ۱۹۹۹، اگر چه حق مالکیت را تضمین کرده، اما تغییرات پی در پی قوانین مربوط به مالکیت زمین، به دولت این امکان را داده است که هر وقت، هر زمینی را بخواهد، از آن خود کند و در بیشتر مواقع، خسارتی هم پرداخت نمی‌شود یا خسارت پرداختی بسیار اندک است.

بنگاه‌های صنعتی و بازرگانی نیز وضعیت بهتری ندارند. به گفته فدراسیون اتاق‌های بازرگانی ونزوئلا از

سال گذشته رخ داده است. سازمان مذکور همچنین اعلام کرده که تنها به ۹ شرکت از ۴۴ شرکت عضو اتاق که به دولت واگذار شده‌اند، خسارت پرداخت شده است.

تاریخ دولتی شدن

منطق اداری دولتی سازی در طول سال‌ها تغییر کرده است. اقدام دولت به تملک اموال خصوصی، پیش‌تر این گونه توجیه می‌شد که شرکت‌ها یا مزارع بازده کافی ندارند. اما بعد از آن دولت تصمیم گرفت حوزه‌های استراتژیک اقتصاد را دولتی کند. بنابراین در سال‌های ۲۰۰۷ و ۲۰۰۸ بنگاه‌های فعال بخش خصوصی در زمینه‌های نفت، برق، مخابرات، صنعت سیمان و